

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

שיטות פיתוח קהילה למנהלי ארגונים - 3143

תאריך עדכון אחרון 07-12-2014

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: נהול מלכ"רים וארגונים קהלתיים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 1

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר שי בן-יוסף

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: shayby1@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

- ארגונים חברתיים מקיימים ממשק מורכב עם הסביבה הקהילתית. בקורס נלמד על: קהילה כזירה - כיצד יכולים ארגונים להכיר ולהיות רלוונטיים לקהילות בהן הם פועלים?
- קהילה כאמצעי - כיצד נוכל להשיג טוב יותר את מטרות הארגון באמצעות גישות ושיטות קהילתיות?
- קהילה כמטרה - כיצד יכולים לתרום ארגונים חברתיים ליצירת קהילות טובות יותר?

מטרות הקורס:

הקורס יקנה למשתתפים:

1. הבנה תיאורטית של קהילה והתנהגות קהילות.
2. הכרת שיטות להכרת הקהילה, אבחון קהילתי ושיתוף הציבור
3. גישות ושיטות לניהול בגישה קהילתית.
4. גישה ניהולית התורמת לפיתוח קהילות טובות.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- בסיומו של קורס זה התלמידים יהיו מסוגלים:
1. לבצע תהליך הכרה ואבחון בקהילה
 2. להכיר גישות ושיטות לארגון הקהילה
 3. להכיר גישות ושיטות להנעת שינוי בקהילה
 4. להכיר גישות ושיטות לקידום שותפויות
 5. להשתמש במגוון כלים לעבודה עם הקהילה

דרישות נוכחות (%) :

80

שיטת ההוראה בקורס: - פרונטלי

- סימולציות

- הצגה וניתוח מקרים ע"י המשתתפים

- שיחה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. קהילה כתופעה חברתית, מי צריך קהילה?
2. קהילה כזירת פעולה - תשתיות קהילתיות: משאבים חומריים, דפוסי התארגנות, קשרים ותקשורת, תרבות הקהילה. הכרת הקהילה, אבחון קהילתי, ארגון הקהילה
3. קהילה כאמצעי - גישה קהילתית, קשרי קהילה, ארגון 'קהילתי', מודל מעגל הבריאות

-
4. ארגון הקהילה - טיפוח יוזמה ומנהיגות בקהילה, השתתפות ושיתוף, הנעת והפעלת מתנדבים, שיטות לשיח רבים תכליתי
5. קהילה כמטרה - קהילה במיטבה, קהילה בעידן האפשרויות, פיתוח קהילה, טיפוח הון חברתי ורשת ערך, קהילה כמרחב להעצמה, תקשורת בקהילה, הנעת שינוי, בניית הסכמות והתמודדות עם קונפליקטים
6. מצבי חרום

חומר חובה לקריאה:

סדן, אלישבע. 2010. עבודה קהילתית-שיטות לשינוי חברתי. תל אביב: הקיבוץ המאוחד.

בן יוסף, ש' (2010) "יש פתרון לכל מתיישב" - היבטים קהילתיים של שיקום מפוני גוש קטיף. חיבור לשם קבלת תואר "דוקטור לפילוסופיה", רמת גן: אוניברסיטת בר אילן.

Weisbrod, M. & Janoff, S. (2007). *Don't just do something, stand there!* San Francisco: Brret-Koheler, CA

בן יוסף, ש. (2012) אבחון קהילתי, טרם דפס

Heskett, L. James 1998. *Managing for Results in the Community of the Future* at: Hesselbein, Frances. Marshal Goldsmith, Richard Beckhard & Richard E. Schubert. (eds.) 1998. *The Community of the Future*. San Francisco: Jossey Bass. 139-154

Bridges, W. (2009) *Managing Transitions* 3rd. edition. Philadelphia PA: De Capo Press

Jeffries, Ann. 1996. "Modelling Community Work: An Analytic Framework for Practice" in: *Journal of Community Practice*, 1996, Vol. 3, No. 3/4, pp. 101-125, The Haworth Press, Inc.

Block, Peter. (2009) *Community: the structure of belonging*. Brret-Koheler SF

אנגל, ע. ואדרעי ד. (1997) מי עדיין מפחד מוועדות ירושלים: החברה למתנסים

אנגל, ע. וגנור, מ. (1997) צוות משימה ירושלים: החברה למתנסים

Davidson S. (1998) "Spinning the wheel of empowerment". *Planning* 1262(3 April) p:14-15

אנגל, עדנה. (עורכת) 1999. פיתוח קהילה מהלכה למעשה, ירושלים: החברה למתנ"סים.

חומר לקריאה נוספת:

אמית, קארין וניקול פליישר. 2005. חוסן חברתי, הון חברתי ומה שביניהם חיפה: מוסד נאמן

- בטכניון.
- אנדרסון, בנדיקט. 1999. קהילות מדומיינות. תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.
- אנוך, יעל. 1985. מבוא לסוציולוגיה - הקהילה ודפוסייה, תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.
- באומן, זיגמונט. 2007. מודרניות נזילה. ירושלים: מאגנס.
- בהם, אמנון. 1997. "קהילה דגמים משתנים" עמ' 39-96 בתוך: שמיד הלל, (עורך) המנהל הקהילתי מגמות ותמורות. ירושלים: מרכז ציפורי.
- ביליג, מרים ושלי סורקראוט. 2008. החוסן הקהילתי של יישובי מטה בנימין. משרד הרווחה, המרכז האוניברסיטאי אריאל, מוא"ז בנימין.
- גולמן, דניאל. 2009. אינטליגנציה חברתית. ת"א: ידיעות ספרים.
- גונן, איציק. 2006. "מנהיגות ליצירת הון חברתי ובניין קהילה". בתוך משאבי אנוש 223 (יולי 2006): 38-53.
- זהר, דנה, איאן מרשל. 2001. אינטליגנציה רוחנית. ירושלים: כתר.
- זיגלמן, יונתן, מירי שחם, מולי להד ויהודה שחם. 2006. "פיתוח חוסן קהילתי וארגוני באמצעות מודל החוסן הרב ממדי" משאבי אנוש פברואר 2006: 36-42.
- כורזים-קורושי, יוסי, חנה כ"ץ ואמנון כרמון. 2009. פיתוח קהילתי בין תחומי - מהות, עקרונות ודרכי פעולה. ירושלים: משרד הרווחה ומרכז ציפורי.
- לוי, עמיר. 2008. ניהול ומנהיגות. רמת גן: רימונים.
- משונים, ג'ון, ג. 1999. סוציולוגיה. תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.
- סדן, אלישבע. 1997. העצמה ותכנון קהילתי, ת"א: הקיבוץ המאוחד.
- סדן, אלישבע. 1999. "העצמה ועשייה קהילתית". עמ' 57-80 בתוך אנגל, עדנה. פיתוח קהילה מהלכה למעשה, ירושלים: החברה למתנ"סים.
- סנואודן, דייוויד ג'. ומרי א. בון. 2008. "המדריך לקבלת החלטות מסודרת בכל מצב" בתוך: אקזקיוטיב, פברואר-מרס 2008.
- פווין, אברהם. 2007. חוסן הקהילה - הון חברתי בקיבוץ. אפעל, יד טבנקין.
- צרצמן, ארזה. סדן, אלישבע 2003 השתתפות הדרך שלך להשפיע. תל אביב הקיבוץ המאוחד.
- ריצר, ג'ורג'. 2006. תיאוריות סוציולוגיות מודרניות. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.
- Adger, N. (2000). "Social and ecological resilience: Are they related?" In: *Progress in Human Geography* 24,3 : 347-364
- Bauman, Z. (2000). *Community- Seeking Safety in an Insecure World* UK: polity press
- Bellah, R. N. (1995). "Community Properly Understood". In: *The Responsive Community* 6(1) Winter 1995-6.
- Etzioni A. ed. (1998). *The Essential Communitarian Reader*. , Boston MA: Rowman & Littlefield
- Gilchrist, A. (2004). *The Well-connected Community: A Networking Approach to Community Development*, Bristol (UK):Policy Press.

-
- Granovetter, M. (1973/1983) "The strength of weak ties". in: Collins, R. ed. 1983. *Sociological theory*. P. 201-233, San Francisco : Jossey-Bass.
- Hillery, George. A. 1955 "Definition of Community: Areas of Agreement" in: *Rural Sociology* 20.
- Holman, Peggy, Tom Devane and Steven Cady (2006) *The Change Handbook*. SF Berret & Koheler.
- Homan, Mark S. 1999. *Promoting Community Change* 2nd ed. CA: Brooks/Cole .
- Morse, Suzanna W. 1998. "Five Building Blocks for Successful Communities." : 229-236. In: Hesselbein, Frances. et al. (eds.) *The Community of the Future*. SF: Jossey Bass.
- Nisbet, Robert. 1969. "The quest for community: A study in the Ethics of Order and Freedom". In: Eberly, D E. ed. 2000 *The essential civil society reader*. NY: Rowman & littlefield.
- Nitsun, Morris (1996) *The Anti Group*. NY: Routledge,
- Norris, Fran H. , Susan P. Stevens. Betty Pfefferbaum , Karen F. Wyche Rose L. Pfefferbaum (2008) *Community Resilience as a Metaphor, Theory, Set of Capacities, and Strategy for Disaster Readiness* At: *American Journal of Community Psychol* (2008) 41:127-150
- Putnam, Robert D. 2000. *Bowling Alone: The collapse and the revival of American community*. New York: Simon & Shouster.
- Rothman, Jack. 1996. "The interweaving of community intervention approaches." In: *Journal of Community Practice*, 3 (3-4): 69-99.
- Rubin, Herbert J. & Irene S. Rubin. 2001. *Community Organizing and Development*. Boston: Allyn and Bacon.
- Sarason, Seymour B. 1974 *The psychological sense of community: Prospects for community psychology*. San Francisco: Jossey-bass.
- Toennis, Ferdinand. 1963. *Community and Society*. N.Y: Harper&Row . 1887 *Gesellschaft und Gemeinschaft*] המקור בגרמנית
- Ulrich, Dave F. 1998. "Six practices for Creating Communities of Value, Not Proximity." In: Hesselbein, Frances. et al. (eds) *The Community of the Future*. SF: Jossey Bass. Pp 155-166
- Wheatley, Margaret & Myron Kellner-rogers. 1998. " The paradox and promise of Community" In: Hesselbein F. et al. 1998. *The Community of the Future*. S.F.: Jossey Bass.

אתרי אינטרנט

- קהילת ידע - עבודה קהילתית - משרד הרווחה (יש צורך בהרשמה מוקדמת באתר) -
- שדמות - מרכז למנהיגות בקהילה - מכללת אורנים -
- נווט במורכבות - שי בן יוסף -

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 70 %
הרצאה 0 %
השתתפות 10 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 20 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

מחוייבות המשתתפים

1. קריאת מקורות לפני השיעור (החומרים יהיו זמינים באתר הקורס).
2. נוכחות והשתתפות פעילה בשיעורים. ניתן להעדר באישור מראש משלושה מפגשים.
3. הגשת תרגיל ניתוח / תאור פעולה בקהילה.
4. עבודת סיכום המשלבת תיאוריה ומעשה